Grondwettelijk Hof

Arrest nr. 90/2026
van 16 juli 2026
Rolnummers : 8463 en 8513

In zake : de beroepen tot vernietiging van de artikelen 50 en 66 van het programmadecreet van de Franse Gemeenschap van 11 december 2024 « houdende diverse bepalingen betreffende Onderwijs, schoolgebouwen, Onderzoek en cultuur », ingesteld door de vzw « Fédération des Étudiant·e·s francophones ».

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters Pierre Nihoul en Joséphine Moerman, en de rechters Thierry Giet, Michel Pâques, Yasmine Kherbache, Danny Pieters, Sabine de Bethune, Emmanuelle Bribosia, Willem Verrijdt, Kattrin Jadin, Magali Plovie en Frank Fleerackers, bijgestaan door griffier Nicolas Dupont, onder voorzitterschap van voorzitter Pierre Nihoul,

wijst na beraad het volgende arrest :

I. *Onderwerp van de beroepen en rechtspleging*

a. Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 9 april 2025 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 11 april 2025, heeft de vzw « Fédération des Étudiant·e·s francophones », bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. François Belleflamme, advocaat bij de balie te Brussel, beroep tot vernietiging ingesteld van artikel 50 van het programmadecreet van de Franse Gemeenschap van 11 december 2024 « houdende diverse bepalingen betreffende Onderwijs, schoolgebouwen, Onderzoek en cultuur » (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 9 januari 2025).

Bij hetzelfde verzoekschrift vorderde de verzoekende partij eveneens de schorsing van dezelfde decreetsbepaling. Bij het arrest nr. 100/2025 van 26 juni 2025 (ECLI:BE:GHCC:2025:ARR.100), bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 4 september 2025, heeft het Hof de vordering tot schorsing verworpen.

b. Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 9 juli 2025 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 17 juli 2025, heeft de vzw « Fédération des Étudiant·e·s francophones », bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. François Belleflamme, beroep tot vernietiging ingesteld van de artikelen 50 en 66 van hetzelfde programmadecreet van de Franse Gemeenschap.

Die zaken, ingeschreven onder de nummers 8463 en 8513 van de rol van het Hof, werden samengevoegd.

De Franse Gemeenschapsregering, bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Michel Karolinski en mr. Vanessa Rigodanzo, advocaten bij de balie te Brussel, heeft een memorie ingediend, de verzoekende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de Franse Gemeenschapsregering heeft ook een memorie van wederantwoord ingediend.

Bij beschikking van 20 mei 2026 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers Michel Pâques en Yasmine Kherbache te hebben gehoord, beslist dat de zaken in staat van wijzen waren, dat geen terechtzitting zou worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek om te worden gehoord, zou hebben ingediend, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten na die termijn zouden worden gesloten en de zaken in beraad zouden worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, zijn de zaken in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van het belang

A.1.1. De verzoekende partij merkt op dat artikel 50 van het programmadecreet van de Franse Gemeenschap van 11 december 2024 « houdende diverse bepalingen betreffende Onderwijs, schoolgebouwen, Onderzoek en cultuur » (hierna : het programmadecreet van 11 december 2024) het bedrag van de bijkomende bijdrage die de studenten die geen onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie en die evenmin voldoen aan een van de andere voorwaarden die zijn vastgelegd in artikel 3, § 1, eerste lid, van het decreet van de Franse Gemeenschap van 11 april 2014 « tot aanpassing van de financiering van de instellingen voor hoger onderwijs aan de nieuwe organisatie van de studies », in beginsel verschuldigd zijn, vaststelt op 4 175 euro. Zij doet gelden dat zij doet blijken van het vereiste belang om artikel 50 van het programmadecreet van 11 december 2024 en de in artikel 66 van hetzelfde programmadecreet bedoelde overgangsbepaling te betwisten, aangezien zij de belangen van de studenten vertegenwoordigt en aangezien zij een negatief advies heeft uitgebracht bij de totstandkoming van het voormelde programmadecreet.

A.1.2. De Franse Gemeenschapsregering betwist het belang van de verzoekende partij niet.

Ten aanzien van de middelen

A.2.1. In de zaak nr. 8463 leidt de verzoekende partij een enig middel af uit de schending, door artikel 50 van het programmadecreet van 11 december 2024, van de artikelen 10, 11 en 24, §§ 3 en 4, van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 2, lid 1, en 13, lid 2, *c),* van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, met artikel 28, lid 1, *c)*, van het Verdrag inzake de rechten van het kind en met de *standstill*-verplichting. Zij voert aan dat de voormelde verdragsbepalingen de Staten de verplichting opleggen tot voortgang richting kosteloos hoger onderwijs, hetgeen een *standstill*-verplichting met zich meebrengt. Verwijzend

naar het arrest van het Hof nr. 85/2017 van 6 juli 2017 (ECLI:BE:GHCC:2017:ARR.085), vergelijkt zij de in de bestreden bepaling bedoelde bijdrage met de vroegere bijdrage. Zij stelt vast dat de bestreden bepaling een verhoging met 66 % van het bedrag van de bijdrage met zich meebrengt. Zij voert aan dat die verhoging een zeer aanzienlijke achteruitgang uitmaakt ten opzichte van het doel van kosteloosheid en dat die achteruitgang niet aanvaardbaar is. Zij voegt eraan toe dat, rekening houdend met die schending van de *standstill*-verplichting, het verschil in behandeling tussen studenten die aan de nieuwe bijdrage worden onderworpen en die welke er niet worden aan onderworpen, niet kan worden verantwoord.

A.2.2. In de zaak nr. 8513 leidt de verzoekende partij een enig middel af uit de schending, door de artikelen 50 en 66 van het programmadecreet van 11 december 2024, van de artikelen 10, 11 en 24, §§ 3 en 4, van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 2, lid 1, en 13, lid 2, *c)*, van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, met artikel 28, lid 1, *c)*, van het Verdrag inzake de rechten van het kind, met de *standstill*-verplichting en met het rechtszekerheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel. Zij merkt op dat, krachtens de in artikel 66 van het programmadecreet van 11 december 2024 bedoelde overgangsbepaling, de studenten die in 2024-2025 in de eerste cyclus waren ingeschreven, zich in totaal gedurende drie jaar zullen hebben kunnen inschrijven zonder de nieuwe bijkomende bijdrage van 4 175 euro te moeten betalen, en de studenten die in 2024-2025 in de tweede cyclus waren ingeschreven, dat in totaal gedurende twee jaar zullen hebben kunnen doen. Zij doet gelden dat die overgangsbepaling twee verschillen in behandeling doet ontstaan, namelijk (1) een eerste verschil in behandeling tussen de studenten ingeschreven in de eerste cyclus van bachelor van 180 studiepunten en de studenten ingeschreven in de eerste cyclus van bachelor van 240 studiepunten, en (2) een tweede verschil in behandeling tussen « de studenten ingeschreven in de tweede cyclus van bachelor van 120 studiepunten en de studenten ingeschreven in de eerste cyclus van bachelor van 180 studiepunten ». Volgens haar zullen de studenten van de tweede categorie die in 2024-2025 in het eerste jaar van hun studiecyclus waren ingeschreven, in elk van die twee vergelijkingen, de nieuwe bijkomende bijdrage van 4 175 euro moeten betalen voor het laatste jaar van die cyclus, ongeacht het tempo waarin zij de studiepunten van die cyclus behalen. Zij doet gelden dat het verschil in behandeling dat daaruit voortvloeit ten opzichte van de studenten van de eerste categorie, niet redelijk verantwoord is.

A.3. De Franse Gemeenschapsregering voert allereerst aan dat artikel 28, lid 1, *c)*, van het Verdrag inzake de rechten van het kind niet pertinent is, aangezien de bestreden bepalingen betrekking hebben op meerderjarige studenten en niet op kinderen in de zin van dat Verdrag. Vervolgens doet zij gelden dat de bijkomende bijdrage van 4 175 euro voor studenten die geen onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie, wordt verantwoord door meerdere doelstellingen van algemeen belang : (1) het financiële evenwicht van de instellingen voor hoger onderwijs waarborgen, (2) bijdragen tot het algehele begrotingsevenwicht van de Franse Gemeenschap, (3) de instellingen voor hoger onderwijs herfinancieren, door ze tevens aan te sporen tot het ontwikkelen van hun internationale dimensie, en (4) de transparantie van het bedrag van de inschrijvingskosten voor de betrokken studenten waarborgen, door dat bedrag tevens te beperken en de gelijkheid onder de betrokken studenten te verzekeren. Wat dat laatste punt betreft, voert zij aan dat de nieuwe regeling geen achteruitgang maar integendeel een vooruitgang van de rechten van de betrokken studenten met zich meebrengt. Zij beklemtoont immers dat de nieuwe regeling waarborgt dat de inschrijvingskosten van de betrokken studenten worden begrensd tot een maximumbedrag van 4 175 euro (boven op het inschrijvingsgeld), terwijl het maximumbedrag vroeger kon worden vastgesteld op 12 525 euro (namelijk vijftien keer het bedrag van het inschrijvingsgeld). Ten slotte doet zij gelden dat de nieuwe regeling geen onevenredige gevolgen heeft, aangezien (1) in vrijstellingen wordt voorzien, (2) bepaalde betrokken studenten vroeger reeds een bedrag van 4 175 euro (met inbegrip van het inschrijvingsgeld) betaalden, (3) het in de nieuwe regeling bedoelde bedrag relatief gering is in vergelijking met andere Europese landen, (4) er in de Franse Gemeenschap geen veralgemeende filter voor de toegang tot het hoger onderwijs bestaat, (5) in een overgangsbepaling wordt voorzien bij artikel 66 van het programmadecreet van 11 december 2024 en (6) de minister-presidente zich ertoe heeft verbonden dat de nieuwe regeling wordt gemonitord.

Wat betreft het eerste verschil in behandeling dat door de verzoekende partij wordt bekritiseerd, beklemtoont de Franse Gemeenschapsregering dat de invoering van een overgangsregeling op zich niet verplicht is en dat elke overgangsregeling beperkt is in de tijd. Volgens haar vermocht de decreetgever redelijkerwijs te oordelen dat een overgangsperiode van twee jaar volstond om te voorkomen dat de betrokken studenten zich laten verrassen. Bovendien beklemtoont zij dat er maar weinig studierichtingen in de eerste cyclus met 240 studiepunten bestaan en dat het aantal betrokken studenten eveneens zeer beperkt is.

Wat betreft het tweede verschil in behandeling dat door de verzoekende partij wordt bekritiseerd, werpt de Franse Gemeenschapsregering de exceptie *obscuri libelli* op. In verband met de eerste categorie van studenten die

de verzoekende partij vermeldt, merkt zij op dat er noch een bachelor van de tweede cyclus, noch een bachelor van 120 studiepunten bestaat, aangezien een bachelor betrekking heeft op een studie van de eerste cyclus met ten minste 180 studiepunten. Vervolgens, in verband met de tweede categorie van studenten die de verzoekende partij vermeldt – namelijk de studenten die zijn ingeschreven in de eerste cyclus van bachelor van 180 studiepunten –, ziet de Franse Gemeenschapsregering niet in in welk opzicht die studenten zouden worden uitgesloten van de overgangsregeling.

A.4. De verzoekende partij antwoordt allereerst dat het Verdrag inzake de rechten van het kind pertinent is, aangezien bepaalde studenten die zijn ingeschreven in het hoger onderwijs, jonger zijn dan achttien jaar. Vervolgens beklemtoont zij dat de « Académie de recherche et d'enseignement supérieur » (Academie Onderzoek en Hoger Onderwijs, hierna : de ARES) – die ook ertoe was gehouden de *standstill*-verplichting in acht te nemen – het bedrag van het betrokken inschrijvingsgeld, vóór de inwerkingtreding van de bestreden bepalingen, had vastgesteld op 2 505 euro. Volgens de verzoekende partij dient de decreetgever, wanneer hij beslist om het betrokken inschrijvingsgeld zelf vast te stellen en om de machtiging op te heffen die vroeger in dat opzicht aan de ARES was verleend, rekening te houden met de wijze waarop de ARES die machtiging had uitgevoerd en met het doel van de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs. De verzoekende partij voert aan dat de diverse door de Franse Gemeenschapsregering aangevoerde financiële doelstellingen de achteruitgang bij de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs niet kunnen verantwoorden, zo niet zou aan de *standstill*-verplichting elke normatieve draagwijdte worden ontnomen. De doelstellingen inzake transparantie en gelijkheid verantwoorden volgens de verzoekende partij niet dat de bijdrage die aan de betrokken studenten wordt gevraagd, wordt verhoogd. Zij herinnert eraan dat de inachtneming van de *standstill*-verplichting moet worden beoordeeld in het licht van de theorie van het dynamisch referentiepunt, en merkt bovendien op dat de nieuwe regeling leidt tot een verhoging die veel meer bedraagt dan de inflatie, niet enkel ten opzichte van het vroegere inschrijvingsgeld maar ook ten opzichte van het inschrijvingsgeld dat in 1983 van toepassing was.

Wat de overgangsregeling betreft, antwoordt de verzoekende partij allereerst dat zij een vergissing heeft begaan in de desbetreffende passage van haar verzoekschrift : zoals blijkt uit de rest van het verzoekschrift, is het tweede bekritiseerde verschil in behandeling het verschil dat bestaat tussen de studenten die zijn ingeschreven in een master van 120 studiepunten en de studenten die zijn ingeschreven in een master van 180 studiepunten. Vervolgens voert zij aan dat de decreetgever in werkelijkheid uit het oog is verloren dat er bachelors van 240 studiepunten en masters van 180 studiepunten bestaan. Ten aanzien van het doel dat erin bestaat aan de studenten die een cursus zijn begonnen, de mogelijkheid te bieden die te voltooien onder het voordeel van de vroegere regels, leidt de overgangsbepaling volgens haar tot een discriminatie ten aanzien van de studenten wier bachelor vier jaar telt en ten aanzien van die wier master drie jaar telt. Ten slotte vormt de omstandigheid dat zeer weinig studenten betrokken zouden zijn, geen verantwoording.

A.5. De Franse Gemeenschapsregering repliceert allereerst dat het algemene doel van de bestreden bepalingen betrekking heeft op de toegang tot het hoger onderwijs en niet op de specifieke bescherming van kinderen, zodat die bepalingen geen afbreuk kunnen doen aan het Verdrag inzake de rechten van het kind. Vervolgens, verwijzend naar het advies dat de afdeling wetgeving van de Raad van State had verleend in verband met de vroegere regeling, merkt zij op dat de bestaanbaarheid met de *standstill*-verplichting niet enkel afhangt van het bedrag van het betrokken inschrijvingsgeld, maar ook van het bestaan van mechanismen die de toegang tot het hoger onderwijs waarborgen voor studenten die niet over toereikende financiële middelen beschikken. Zij voert aan dat te dezen in dergelijke mechanismen is voorzien.

Ten slotte, wat het tweede verschil in behandeling betreft, gedraagt de Franse Gemeenschapsregering zich naar de wijsheid van het Hof met betrekking tot de vraag of de rechtzetting in de memorie van antwoord niet neerkomt op een nieuw middel dat niet tijdig is neergelegd. Voor het overige verwijst zij naar haar argumentatie met betrekking tot het eerste verschil in behandeling.

- B -

Ten aanzien van de bestreden bepalingen en de context ervan

B.1. De verzoekende partij vordert de vernietiging van de artikelen 50 en 66 van het programmadecreet van de Franse Gemeenschap van 11 december 2024 « houdende diverse bepalingen betreffende Onderwijs, schoolgebouwen, Onderzoek en cultuur » (hierna : het programmadecreet van 11 december 2024), waarvan het ene artikel 105 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 7 november 2013 « tot bepaling van het hogeronderwijslandschap en de academische organisatie van de studies » (hierna : het decreet van 7 november 2013) wijzigt en het andere in een overgangsbepaling voorziet.

Artikel 50 van het programmadecreet van 11 december 2024 wijzigt de regels met betrekking tot de financiële bijdrage die bepaalde categorieën van studenten die geen onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie, moeten betalen. Vroeger bepaalde de « Académie de recherche et d'enseignement supérieur » (Academie Onderzoek en Hoger Onderwijs, hierna : de ARES) de bedragen van het inschrijvingsgeld van de betrokken studenten, zonder dat dat inschrijvingsgeld vijftien keer hoger mocht zijn dan het bedrag van het « normale » inschrijvingsgeld (artikel 105, § 1, vierde lid, van het decreet van 7 november 2013, zoals het van toepassing was vóór de opheffing ervan bij artikel 50 van het programmadecreet van 11 december 2024). Voortaan zijn de betrokken studenten, naast het « normale » inschrijvingsgeld, een bijkomende bijdrage van 4 175 euro verschuldigd (artikel 105, § 3*bis*, van het decreet van 7 november 2013, ingevoegd bij artikel 50 van het programmadecreet van 11 december 2024).

B.2.1. Zoals het van toepassing was vóór de wijziging ervan bij artikel 50 van het programmadecreet van 11 december 2024, bepaalde artikel 105 van het decreet van 7 november 2013 :

« § 1. Het bedrag van het inschrijvingsgeld voor de studies wordt bij decreet bepaald.

Deze bedragen omvatten de inschrijving op de rol, de inschrijving voor het academiejaar en de inschrijving voor de proeven en examens ingericht gedurende dit academiejaar. Geen enkel aanvullend geld kan gevraagd worden.

In iedere instelling voor hoger onderwijs wordt een overlegcommissie belast met het opstellen van de lijst van de kosten geraamd in functie van de werkelijke kosten van de goederen en diensten geleverd aan de studenten en die niet beschouwd worden als inning van een aanvullend inschrijvingsgeld. Deze kosten worden in het studiereglement vermeld van elke instelling. Deze commissie wordt samengesteld, in gelijke delen, uit vertegenwoordigers van de academische autoriteiten, de vertegenwoordigers van de personeelsleden van de instelling en de vertegenwoordigers van de studenten. In de Hogere Kunstscholen en de hogescholen, komen de vertegenwoordigers van de studenten uit de Studentenraad. De Commissaris of Afgevaardigde van de Regering woont de werkzaamheden van deze commissie bij.

Voor de studenten die niet in aanmerking komen voor een financiering, met uitzondering van deze die afkomstig zijn uit landen van de Europese Unie of die voldoen aan ten minste één van de [voorwaarden bedoeld] in artikel 3, § 1, eerste lid, van het decreet van 11 april 2014 tot aanpassing van de financiering van de instellingen voor hoger onderwijs aan de nieuwe organisatie van de studies, uit minder gevorderde landen - opgenomen op de LDC (Least Developed Countries) lijst van de UNO - of uit landen waarmee de Franse Gemeenschap een overeenkomst heeft gesloten ertoe strekkend de gelijkheid te verklaren van het inschrijvingsgeld van die studenten met dat van studenten die voor financiering in aanmerking komen, bepaalt de ARES de bedragen van het inschrijvingsgeld, zonder dat dit geld vijf keer het bedrag van het inschrijvingsgeld bedoeld bij het eerste lid mag overschrijden. Vanaf het academiejaar 2017-2018, kan dat geld niet vijftien keer hoger zijn dan het bedrag van het in het eerste lid bedoelde inschrijvingsgeld voor de studenten voor wie de eerste inschrijving voor een studiecyclus werd verricht tijdens de academiejaren 2017-2018 of volgende.

Deze paragraaf is niet van toepassing op de studies die tot een gezamenlijke diplomering leiden ingericht in het kader van bijzondere cursussen bepaald door de Europese Unie.

§ 2. Wat betreft de studenten die een toelage genieten toegekend door de dienst voor studietoelagen van de Franse Gemeenschap krachtens het decreet van 18 november 2021 tot regeling van de studietoelagen […], alsook de studenten die houder zijn van een attest van bursaal uitgereikt door het algemeen bestuur van de Ontwikkelingssamenwerking, kan geen inschrijvingsgeld gevraagd worden.

Zo gaat het ook voor de leden van het personeel van een instelling voor hoger onderwijs of de navorsers waarvoor ze zorgt overeenkomstig artikel 5, § 2, wanneer ze zich inschrijven voor studies van de derde cyclus of specialisatiemasters.

§ 3. De minvermogende studenten genieten een gereduceerd inschrijvingsgeld dat bij decreet bepaald wordt.

De Regering bepaalt de voorwaarden waaraan voldaan moet worden door de kandidaten om als minvermogend te worden beschouwd.

§ 4. De instellingen voor hoger onderwijs kunnen aan sommige studenten, bij wijze van individuele maatregel, andere kortingen toestaan inzake inschrijvingsgeld ten laste van hun sociale toelagen of subsidies toegekend krachtens de wet van 3 augustus 1960 houdende toekenning van sociale voordelen aan de universiteiten en gelijkgestelde inrichtingen, de artikelen 36 tot 41 van het decreet van 21 februari 2019 tot vaststelling van de organisatie van het hoger onderwijs in de hogescholen of artikel 58 van het decreet van 20 december 2001 tot vaststelling van de regels die specifiek zijn voor het hoger kunstonderwijs georganiseerd in de

hogere kunstscholen (organisatie, financiering, omkadering, statuut van het personeel, rechten en plichten van studenten). In geval van intrekking van de inschrijving door de student, worden deze bedragen naar de sociale begroting van de instelling overgedragen ».

Wat de universiteiten betreft, voor de studies van de eerste cyclus (bachelor) en voor die van de tweede cyclus (master), bedroeg het « verhoogde inschrijvingsgeld » voor de betrokken categorieën van studenten die geen onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie, zoals het was vastgesteld door de ARES op grond van artikel 105, § 1, vierde lid, van het decreet van 7 november 2013, in beginsel 835 tot 4 175 euro voor de academiejaren 2014-2015 en 2015-2016 (circulaires van de ARES nrs. 2014-001 en 2015-001), 4 175 euro voor de academiejaren 2016-2017 tot 2022-2023 (circulaires van de ARES nrs. 001/2016, 001/2017, 001/2018 en 001/2021) en 2 505 euro voor de academiejaren 2023-2024 en 2024-2025 (circulaires van de ARES nrs. 2022-002 en 2024-001).

Wat de hogescholen en de kunsthogescholen betreft, bedroeg het « specifieke inschrijvingsgeld » voor de betrokken categorieën van studenten die geen onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie, in beginsel 992 euro (hoger onderwijs van het korte type), 1 487 euro (hoger onderwijs van het lange type, eerste cyclus) of 1 984 euro (hoger onderwijs van het lange type, tweede cyclus) (zie de circulaires van de ARES nrs. 2022-002 en 2024-001 en artikel 2, 3°, van het besluit van de Executieve van de Franse Gemeenschap van 25 september 1991 « tot uitvoering van de artikelen 59, 60 en 61 van de wet van 21 juni 1985 betreffende het onderwijs », zoals het van toepassing was vóór de opheffing ervan bij het decreet van de Franse Gemeenschap van 20 juli 2022 « houdende diverse bepalingen inzake hoger onderwijs, onderwijs voor sociale promotie en wetenschappelijk onderzoek »).

B.2.2. Artikel 50 van het programmadecreet van 11 december 2024 wijzigt artikel 105 van het decreet van 7 november 2013 als volgt :

« In artikel 105 van [het decreet van 7 november 2013] worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het vierde lid en het vijfde lid van § 1 worden opgeheven;

2° een § 3*bis* wordt ingevoegd, luidend als volgt :

‘ § 3*bis*. Studenten die niet voldoen aan één van de voorwaarden vastgelegd in artikel 3, § 1, eerste lid, van het voornoemde decreet van 11 april 2014 zijn een bijkomende bijdrage verschuldigd.

De volgende studenten zijn echter vrijgesteld van deze bijdrage :

1° studenten die onderdanen zijn van een land dat op de LDC-lijst (Least Developed Countries) van de VN staat;

2° studenten die ingeschreven zijn in een inrichting bedoeld in artikel 10 en die onderdaan zijn van een land dat niet staat op de LDC-lijst bedoeld in 1° en waarvan de lijst wordt opgesteld door de ARES;

3° studenten die houders zijn van een getuigschrift van het hoger secundair onderwijs uitgereikt door een inrichting voor secundair onderwijs met volledig leerplan of voor sociale promotie georganiseerd of gesubsidieerd door de Franse Gemeenschap na twee jaar in het onderwijs georganiseerd of gesubsidieerd door de Franse Gemeenschap;

4° studenten die ingeschreven zijn in een studieprogramma van de derde cyclus;

5° studenten die ingeschreven zijn in een GHSO-programma of een masterprogramma in onderwijs dat dit vervangt;

6° studenten die begunstigden zijn van een beurs toegekend door Wallonie-Bruxelles International.

Het bedrag van deze bijdrage is vastgesteld op € 4175.

Deze paragraaf is niet van toepassing op studies die aanleiding geven tot een gezamenlijke diplomering die worden georganiseerd in het kader van bijzondere programma’s bepaald door de Europese Unie. ’;

3° in § 4 worden de woorden ‘ en/of de aanvullende bijdrage bedoeld in § 3*bis* ’ ingevoegd tussen de woorden ‘ andere kortingen toestaan inzake inschrijvingsgeld ’ en ‘ ten laste van hun sociale toelagen of subsidies ’ ».

B.2.3. Volgens het nieuwe artikel 105, § 3*bis*, van het decreet van 7 november 2013 is de bijkomende bijdrage niet van toepassing op de studenten die voldoen aan een van de voorwaarden die zijn vastgelegd in artikel 3, § 1, eerste lid, van het decreet van de Franse Gemeenschap van 11 april 2014 « tot aanpassing van de financiering van de instellingen voor hoger onderwijs aan de nieuwe organisatie van de studies » (hierna : het decreet van 11 april 2014). Die laatste bepaling heeft betrekking op de studenten die onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie of die aan ten minste een van de volgende voorwaarden voldoen :

« 1° een toelating krijgen van de instelling of de status van langdurig ingezetene te hebben verworven overeenkomstig de bepalingen van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;

2° beschouwd worden als vluchteling, staatloze of persoon die in aanmerking komt voor subsidiaire [of tijdelijke bescherming] overeenkomstig de bepalingen van de bovenvermelde wet van 15 december 1980, of, op basis van dezelfde wet, een asielaanvraag hebben ingediend waarover nog geen definitieve beslissing werd genomen of waarover nog geen administratief cassatieberoep, dat overeenkomstig de op 12 januari 1973 gecoördineerde wetten op de Raad van State toelaatbaar werd verklaard, werd ingediend, en dit tot op het ogenblik waarop een verwerpingsarrest inzake het toegelaten beroep is uitgesproken;

3° toegelaten worden om meer dan drie maanden in België te verblijven overeenkomstig de bepalingen van de bovenvermelde wet van 15 december 1980 en daar een werkelijke en effectieve beroepsactiviteit [uit] te oefenen of daar vervangingsinkomen te genieten;

4° ten laste worden genomen of onderhouden worden door de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn, in een huis dat deze [toebehoort] of in een huis waaraan hij toevertrouwd wordt;

5° als vader, moeder, wettelijke voogd, echtgenoot(e) of wettelijke samenwonende [een] persoon hebben die de nationaliteit bezit van een lidstaat van de Europese Unie of die aan één van de voorwaarden bedoeld in 1° tot 4° hierboven beantwoordt;

6° aan de voorwaarden bedoeld in artikel 105, § 2, van het bovenvermelde decreet van 7 november 2013 beantwoorden;

7° in aanmerking komen voor een verblijfstitel overeenkomstig artikel 61/7 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen ».

De bijkomende bijdrage is evenmin van toepassing op de studenten die een vrijstelling genieten krachtens artikel 105, § 3*bis*, tweede lid, van het decreet van 7 november 2013. Bovendien is zij niet van toepassing op studies die aanleiding geven tot een gezamenlijke diplomering en die worden georganiseerd in het kader van bijzondere programma's die zijn bepaald door de Europese Unie (artikel 105, § 3*bis*, vierde lid, van het decreet van 7 november 2013).

Ten slotte, wat betreft de studenten die de bijkomende bijdrage verschuldigd zijn, kunnen de instellingen voor hoger onderwijs aan sommigen onder hen, bij wijze van individuele maatregel, een korting toestaan op de bijkomende bijdrage, ten laste van hun sociale toelagen of subsidies (artikel 105, § 4, van het decreet van 7 november 2013, zoals gewijzigd bij artikel 50 van het programmadecreet van 11 december 2024).

B.2.4. Artikel 50 van het programmadecreet van 11 december 2024 is in werking getreden op 1 januari 2025 (artikel 67, eerste lid, van het programmadecreet van 11 december 2024), zodat de bijkomende bijdrage van toepassing is vanaf het academiejaar 2025-2026 (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2024-2025, nr. 34/1, p. 41).

Bovendien bevat artikel 66 van het programmadecreet van 11 december 2024 de volgende overgangsbepaling :

« De volgende studenten moeten de bijdrage bedoeld in artikel 105, § 3*bis*, van het decreet van 7 november 2013 tot bepaling van het hogeronderwijslandschap en de academische organisatie van de studies niet betalen en blijven de bedragen vastgesteld overeenkomstig artikel 105, § 1, vierde lid, van voormeld decreet van 7 november 2013 verschuldigd :

1° tot en met het academiejaar 2026-2027, studenten ingeschreven in de eerste cyclus die in 2024-2025 een verhoogd inschrijvingsgeld of een specifiek inschrijvingsgeld betaald hebben en die, onverminderd de mogelijkheid tot gelijkstelling in de zin van artikel 3, § 1, van het decreet van 11 april 2014 tot aanpassing van de financiering van de instellingen voor hoger onderwijs aan de nieuwe organisatie van de studies of tot vrijstelling op grond van artikel 105, § 3*bis*, tweede lid, voor dezelfde cursus ingeschreven blijven zonder hun studies te onderbreken;

2° tot en met het academiejaar 2025-2026, studenten ingeschreven in de 2de cyclus die een verhoogd inschrijvingsgeld of een specifiek inschrijvingsgeld betaald hebben in 2024-2025 die, onverminderd de mogelijkheid tot gelijkstelling in de zin van artikel 3, § 1, van voormeld decreet van 11 april 2014 of tot vrijstelling op grond van artikel 105, § 3*bis*, tweede lid, voor dezelfde cursus ingeschreven blijven zonder hun studies te onderbreken ».

Ten aanzien van de middelen

Wat betreft het enige middel in de zaak nr. 8463

B.3. Het enige middel in de zaak nr. 8463 is afgeleid uit de schending, door artikel 50 van het programmadecreet van 11 december 2024, van de artikelen 10, 11 en 24, §§ 3 en 4, van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 2, lid 1, en 13, lid 2, *c)*, van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, met artikel 28, lid 1, *c)*, van het Verdrag inzake de rechten van het kind en met de *standstill*-verplichting. De verzoekende partij doet gelden dat de in de bestreden bepaling bedoelde bijdrage een schending van de *standstill*-verplichting met zich meebrengt voor de betrokken studenten.

B.4.1. De artikelen 10 en 11 van de Grondwet hebben een algemene draagwijdte. Zij verbieden elke discriminatie, ongeacht de oorsprong ervan : de grondwettelijke regels van de gelijkheid en van de niet-discriminatie zijn toepasselijk ten aanzien van alle rechten en alle vrijheden, met inbegrip van die welke voortvloeien uit internationale verdragen die België binden.

B.4.2. Artikel 24, §§ 3 en 4, van de Grondwet bepaalt :

« § 3. Ieder heeft recht op onderwijs, met eerbiediging van de fundamentele rechten en vrijheden. De toegang tot het onderwijs is kosteloos tot het einde van de leerplicht.

Alle leerlingen die leerplichtig zijn, hebben ten laste van de gemeenschap recht op een morele of religieuze opvoeding.

§ 4. Alle leerlingen of studenten, ouders, personeelsleden en onderwijsinstellingen zijn gelijk voor de wet of het decreet. De wet en het decreet houden rekening met objectieve verschillen, waaronder de eigen karakteristieken van iedere inrichtende macht, die een aangepaste behandeling verantwoorden ».

B.4.3. Artikel 13 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten bepaalt :

« 1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen het recht van een ieder op onderwijs. […]

2. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen dat, ten einde tot een volledige verwezenlijking van dit recht te komen :

[…]

c) Het hoger onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs voor een ieder op basis van bekwaamheid gelijkelijk toegankelijk dient te worden gemaakt;

[…] ».

Artikel 2, lid 1, van hetzelfde Verdrag bepaalt :

« Iedere Staat die partij is bij dit Verdrag verbindt zich maatregelen te nemen, zowel zelfstandig als binnen het kader van de internationale hulp en samenwerking, met name op economisch en technisch gebied, en met volledige gebruikmaking van de hem ter beschikking staande hulpbronnen, ten einde met alle passende middelen, inzonderheid de invoering van

wettelijke maatregelen, tot een algehele verwezenlijking van de in dit Verdrag erkende rechten te komen ».

B.4.4. Het door artikel 24, § 3, van de Grondwet gewaarborgde recht op onderwijs staat een reglementering van de toegang tot het onderwijs, inzonderheid tot het hoger onderwijs, op grond van de behoeften en de mogelijkheden van de gemeenschap en het individu, niet in de weg. De artikelen 2, lid 1, en 13, lid 2, *c)*, van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten staan evenmin eraan in de weg dat de toegang tot het hoger onderwijs afhankelijk wordt gemaakt van voorwaarden. Uit die verdragsbepalingen vloeit voort dat de gelijke toegang tot het hoger onderwijs geleidelijk moet worden ingevoerd op basis van bekwaamheid, rekening houdend met de economische mogelijkheden en de specifieke toestand van de overheidsfinanciën van elke verdragspartij.

B.4.5. Wat het hoger onderwijs betreft, moeten de in het Verdrag ingeschreven doelstellingen worden nagestreefd « door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs ». Voor dat onderwijsniveau geldt op het vlak van de kostprijs van het onderwijs een *standstill*-verplichting.

Zoals het Hof heeft geoordeeld bij zijn arrest nr. 28/2007 van 21 februari 2007 (ECLI:BE:GHCC:2007:ARR.028) (B.4.9), blijkt meer bepaald uit de gecombineerde lezing van de artikelen 2, lid 1, en 13, lid 2, van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten dat de – door het Verdrag beoogde – gelijke toegankelijkheid van met name het hoger onderwijs geleidelijk moet worden ingevoerd in de verdragsluitende Staten, rekening houdend met de economische mogelijkheden en de situatie van de overheidsfinanciën eigen aan elk van die Staten, en niet volgens strikt eenvormige temporele voorwaarden.

Artikel 13, lid 2, *c)*, van hetzelfde Verdrag doet derhalve geen recht op kosteloze toegang ontstaan tot ander onderwijs dan het lager onderwijs. Wel verzetten die bepalingen zich ertegen dat België, na de inwerkingtreding van het Verdrag te zijnen aanzien – op 21 juli 1983 –, maatregelen zou nemen die ingaan tegen de doelstelling om de gelijke toegang tot het hoger onderwijs te verwezenlijken, onder meer door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs.

Bij datzelfde arrest heeft het Hof voorts geoordeeld dat de *standstill*-verplichting, die voortvloeit uit het voormelde Verdrag, niet inhoudt dat de schoolgelden na 1983 niet kunnen worden verhoogd, met name, enerzijds, op grond van een redelijke beoordeling van de evolutie van de kosten van levensonderhoud, van de evolutie van het nationaal product en van de stijging van het gemiddelde inkomen per inwoner, ten opzichte van de tijd waarin ze zijn vastgesteld, en, anderzijds, op grond van motieven van algemeen belang die onder andere worden vermeld in artikel 2, lid 1, van het Verdrag, waaronder in het bijzonder de ter beschikking staande financiële middelen (B.4.11).

Die *standstill*-verplichting staat aldus eraan in de weg dat de bevoegde wetgever het beschermingsniveau inzake de toegankelijkheid van het hoger onderwijs, dat geboden wordt door de van toepassing zijnde wetgeving, in aanzienlijke mate vermindert zonder redelijke verantwoording.

B.5. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat het hoofddoel van de bestreden bepaling erin bestaat de « studenten van buiten de Europese Unie die een studie in de Franse Gemeenschap wensen te volgen », te onderwerpen aan een « billijkere bijdrage » (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2024-2025, nr. 34/1, p. 12), gelet op de « werkelijke kosten » van het hoger onderwijs (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2024-2025, nr. 34/6, p. 7). De minister-presidente heeft aldus opgemerkt dat « de studenten die onderdaan zijn van derde landen, in geringe mate bijdragen tot de financiering van de Belgische openbare diensten, met name die van het hoger onderwijs », en dat de bijkomende bijdrage van 4 175 euro een van de maatregelen is om « hen meer te doen bijdragen » (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2024-2025, *C.R.I.*, nr. 8, p. 89).

Bovendien strekt de bestreden bepaling ertoe « een einde te maken aan de mogelijkheid van inschrijvingsgeld dat vijftienmaal hoger is » dan het normale inschrijvingsgeld (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2024-2025, nr. 34/6, p. 8), alsook de bepalingen die van toepassing zijn op de universiteiten, de hogescholen en de kunsthogescholen, te harmoniseren (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2024-2025, nr. 34/1, p. 33, en nr. 34/6, p. 8).

Ten slotte vormt de bijkomende bijdrage van 4 175 euro een aanvullende financieringsbron voor de instellingen voor hoger onderwijs. Zoals blijkt uit de parlementaire voorbereiding

(*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2024-2025, nr. 34/1, pp. 11-13, en nr. 34/6, pp. 7-9), wordt zij opgevat als tegenprestatie voor de besparingsmaatregel, bedoeld in de artikelen 43, 45 en 46 van het programmadecreet van 11 december 2024, waarbij de Franse Gemeenschap de aan de universiteiten, hogescholen en kunsthogescholen gestorte toelagen forfaitair met in totaal 6,5 miljoen euro vermindert. Die bepalingen – waarbij « de besparing in een gesloten enveloppe geschiedt », terwijl « de herfinanciering van de instellingen een open dimensie blijft hebben » – « werden gekozen om de internationalisering te ondersteunen en de ontwikkeling van de internationale dimensie van ons universitair en hoger onderwijs te stimuleren » (*ibid.*, p. 9).

Die doelstellingen zijn legitiem.

B.6. Ten aanzien van die doelstellingen vormt de bijkomende bijdrage van 4 175 euro die de studenten die geen onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie in beginsel verschuldigd zijn, een pertinente maatregel. Zoals blijkt uit de in B.5 vermelde parlementaire voorbereiding, maakt die bijdrage het mogelijk dat de betrokken studenten op een billijkere wijze bijdragen aan de financiering van het hoger onderwijs, gelet op de werkelijke kosten ervan. Bovendien kan het op decretaal niveau vastleggen van een bedrag van 4 175 euro, dat zowel op de universiteiten als op de hogescholen en op de kunsthogescholen van toepassing is, bijdragen tot de voormelde doelstellingen inzake uniformering, financiering van de instellingen voor hoger onderwijs en stimulering tot internationalisering.

B.7. De bijkomende bijdrage van 4 175 euro is noch van toepassing op de studenten die beantwoorden aan een van de voorwaarden die zijn vastgesteld in artikel 3, § 1, eerste lid, van het decreet van 11 april 2014, noch op de studenten die een in artikel 105, § 3*bis*, tweede lid, van het decreet van 7 november 2013 bedoelde vrijstelling genieten, noch op de studenten die studies volgen die aanleiding geven tot een gezamenlijke diplomering en die worden georganiseerd in het kader van bijzondere programma's bepaald door de Europese Unie (artikel 105, § 3*bis*, vierde lid, van het decreet van 7 november 2013). Volgens de minister-presidente volgt daaruit dat die bijkomende bijdrage « slechts betrekking heeft op 17 % van de studenten die afkomstig zijn uit een land van buiten de Europese Unie en die in ons hoger onderwijs worden opgenomen » (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2024-2025, *C.R.I.*, nr. 8, p. 91).

Bovendien kunnen de instellingen voor hoger onderwijs aan sommige studenten, bij wijze van individuele maatregel, een korting op de bijkomende bijdrage toestaan ten laste van hun sociale toelagen of subsidies (artikel 105, § 4, van het decreet van 7 november 2013, zoals gewijzigd bij artikel 50 van het programmadecreet van 11 december 2024).

Daaruit volgt dat de bestreden bepaling geen onevenredige gevolgen heeft.

B.8. Zonder dat het noodzakelijk is te onderzoeken of de bestreden bepaling leidt tot een aanzienlijke vermindering van het beschermingsniveau dat wordt geboden door de van toepassing zijnde wetgeving, en zonder dat bijgevolg dient te worden onderzocht of het al dan niet bestaan van een dergelijke vermindering enkel ten aanzien van de vroegere decreetsbepaling dan wel ten aanzien van de combinatie van die decreetsbepaling en de uitvoering ervan bij de laatste circulaire van de ARES zou moeten worden beoordeeld, vloeit uit hetgeen in B.5 tot B.7 is vermeld, voort dat de bestreden maatregel redelijk verantwoord is ten aanzien van de nagestreefde legitieme doelstellingen.

B.9. Artikel 50 van het programmadecreet van 11 december 2024 schendt niet de artikelen 2, lid 1, en 13, lid 2, *c)*, van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, in samenhang gelezen met de in het middel beoogde grondwetsbepalingen. De inaanmerkingneming van artikel 28, lid 1, *c)*, van het Verdrag inzake de rechten van het kind kan niet tot een andere conclusie leiden.

Daar, in het enige middel in de zaak nr. 8463, de aangevoerde schending van de artikelen 10, 11 en 24, § 4, van de Grondwet volledig is afgeleid uit de aangevoerde schending van de *standstill*-verplichting, kan de inaanmerkingneming van die referentienormen evenmin tot een andere conclusie leiden.

B.10. Het enige middel in de zaak nr. 8463 is niet gegrond.

Wat betreft het enige middel in de zaak nr. 8513

B.11. Het enige middel in de zaak nr. 8513 is afgeleid uit de schending, door de artikelen 50 en 66 van het programmadecreet van 11 december 2024, van de artikelen 10, 11

en 24, §§ 3 en 4, van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 2, lid 1, en 13, lid 2, *c)*, van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, met artikel 28, lid 1, *c)*, van het Verdrag inzake de rechten van het kind, met de *standstill*-verplichting en met het rechtszekerheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

In haar verzoekschrift bekritiseert de verzoekende partij twee verschillen in behandeling, namelijk (1) een eerste verschil in behandeling tussen de studenten ingeschreven in de eerste cyclus van bachelor van 180 studiepunten en de studenten ingeschreven in de eerste cyclus van bachelor van 240 studiepunten, en (2) een tweede verschil in behandeling tussen « de studenten ingeschreven in de tweede cyclus van bachelor van 120 studiepunten en de studenten ingeschreven in de eerste cyclus van bachelor van 180 studiepunten ». Volgens de verzoekende partij zullen de studenten die tot de tweede categorie behoren en die in 2024-2025 in het eerste jaar van hun studiecyclus waren ingeschreven, in elk van beide gevallen de nieuwe bijkomende bijdrage van 4 175 euro moeten betalen voor het laatste jaar van die cyclus, in tegenstelling tot de studenten die tot de eerste categorie behoren.

B.12.1. De Franse Gemeenschapsregering werpt de exceptie *obscuri libelli* op met betrekking tot het tweede verschil in behandeling dat door de verzoekende partij wordt bekritiseerd.

B.12.2. Om te voldoen aan de vereisten van artikel 6 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, moeten de middelen van het verzoekschrift te kennen geven welke van de regels waarvan het Hof de naleving waarborgt, zouden zijn geschonden, alsook welke de bepalingen zijn die deze regels zouden schenden, en uiteenzetten in welk opzicht die regels door de bedoelde bepalingen zouden zijn geschonden.

Die vereiste is niet louter formeel. Zij strekt ertoe aan het Hof alsook aan de instellingen en personen die aan het Hof een memorie kunnen richten een duidelijke en ondubbelzinnige uiteenzetting van de middelen te geven.

B.12.3. Wanneer een schending van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie wordt aangevoerd, moet in de regel worden gepreciseerd welke categorieën van personen met elkaar moeten worden vergeleken en in welk opzicht de bestreden bepalingen discriminerend zouden zijn.

B.12.4. Wat het tweede verschil in behandeling betreft dat de verzoekende partij aanvoert, bestaat de vermelde eerste categorie, namelijk « de studenten ingeschreven in de tweede cyclus van bachelor van 120 studiepunten », niet, aangezien een bachelor een « academische graad van niveau 6 [is] tot bekrachtiging van de studies van de eerste cyclus die minstens 180 studiepunten tellen » (artikel 15, § 1, eerste lid, 10°, van het decreet van 7 november 2013). Wat de vermelde tweede categorie betreft, genieten de betrokken studenten die in 2024-2025 waren ingeschreven in het eerste jaar van een cyclus van bachelor van 180 studiepunten, die voor dezelfde cursus ingeschreven blijven zonder hun studie te onderbreken en die het derde en laatste jaar van die cyclus bereiken in 2026-2027, ook voor dat laatste jaar de in artikel 66, 1°, van het programmadecreet van 11 december 2024 bedoelde overgangsbepaling.

In zoverre het betrekking heeft op het tweede verschil in behandeling dat in B.11 is vermeld, voldoet het middel, zoals het in het verzoekschrift is geformuleerd, niet aan de in B.12.2 en in B.12.3 vermelde vereisten.

De bewering in de memorie van antwoord volgens welke het verzoekschrift in dat verband een « vergissing » zou bevatten en volgens welke de verzoekende partij in werkelijkheid de studenten ingeschreven in een master van 120 studiepunten wilde vergelijken met de studenten ingeschreven in een master van 180 studiepunten, kan die onduidelijkheid niet verhelpen. Het staat immers niet aan de verzoekende partij in haar memorie van antwoord het middel, zoals door haarzelf omschreven in het verzoekschrift, te wijzigen of uit te breiden. Een bezwaar dat, zoals te dezen, in een memorie van antwoord wordt aangebracht en dat verschilt van hetwelk in het verzoekschrift is geformuleerd, is dan ook een nieuw middel en is onontvankelijk.

In zoverre het betrekking heeft op het tweede verschil in behandeling dat in B.11 is vermeld, is het middel onontvankelijk.

B.13. Het Hof onderzoekt bijgevolg enkel het eerste verschil in behandeling dat de verzoekende partij aanvoert.

B.14.1. De artikelen 10 en 11 van de Grondwet waarborgen het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie sluit niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.14.2. Het staat in beginsel aan de decreetgever om, wanneer hij beslist nieuwe regelgeving in te voeren, te beoordelen of het noodzakelijk of opportuun is die beleidswijziging vergezeld te doen gaan van overgangsmaatregelen. Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie wordt slechts geschonden indien de overgangsregeling of de ontstentenis daarvan tot een verschil in behandeling leidt waarvoor geen redelijke verantwoording bestaat of indien aan het vertrouwensbeginsel op buitensporige wijze afbreuk wordt gedaan.

Dat beginsel is nauw verbonden met het rechtszekerheidsbeginsel, dat de wetgever verbiedt om, zonder objectieve en redelijke verantwoording, afbreuk te doen aan het belang van de rechtsonderhorigen om in staat te zijn de rechtsgevolgen van hun handelingen te voorzien.

B.15. Krachtens de in artikel 66, 1°, van het programmadecreet van 11 december 2024 bedoelde overgangsbepaling blijven de betrokken studenten die in 2024-2025 in een studie van de eerste cyclus waren ingeschreven en die voor dezelfde cursus ingeschreven blijven zonder hun studie te onderbreken, onderworpen aan de vroegere regeling tot en met het academiejaar 2026-2027. Daaruit volgt dat de betrokken studenten die in 2024-2025 in het eerste jaar van een cyclus van bachelor van 240 studiepunten waren ingeschreven, die voor dezelfde cursus ingeschreven blijven zonder hun studie te onderbreken en die het vierde en laatste jaar van die cyclus bereiken in 2027-2028, de overgangsregeling niet genieten tijdens

dat laatste jaar, waarvoor zij bijgevolg aan de nieuwe regeling van de bijkomende bijdrage van 4 175 euro worden onderworpen.

B.16. De parlementaire voorbereiding van artikel 66 van het programmadecreet van 11 december 2024 vermeldt :

« [Dit artikel] strekt ertoe de studenten die hun cursus zijn begonnen onder het stelsel van verhoogd inschrijvingsgeld aan de universiteiten en onder het stelsel van specifiek inschrijvingsgeld aan de hogescholen en kunsthogescholen, de mogelijkheid te bieden hun cursus te kunnen voortzetten onder die werking, zowel wat betreft de regels inzake vrijstelling en betaling als wat betreft de toepasselijke bedragen.

[…]

Dat overgangsmechanisme heeft echter maar uitwerking tot in 2026-2027 voor de student die in de eerste cyclus is ingeschreven, en tot in 2025-2026 voor de student die in de tweede cyclus is ingeschreven.

Dat overgangsmechanisme is enkel geldig indien de student is ingeschreven in 2024-2025, binnen dezelfde cursus blijft en zijn studie niet onderbreekt » (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2024-2025, nr. 34/1, p. 39).

De decreetgever heeft aldus tot doel gehad de studenten die reeds in een studiecyclus waren ingeschreven, de mogelijkheid te bieden die voort te zetten volgens het vroegere stelsel van het verhoogde of specifieke inschrijvingsgeld, maar hij heeft gewenst dat de duur van die overgangsregeling beperkt was.

B.17. Voor de betrokken studenten, die per hypothese geen van de toepasselijke vrijstellingen genieten, vermocht de decreetgever redelijkerwijs te oordelen dat een periode van twee jaar voor de studenten die in een studie van de eerste cyclus zijn ingeschreven, volstond om de overgang naar de nieuwe regeling van de bijkomende bijdrage van 4 175 euro te verzekeren, zonder dat, gelet op de duur van de overgangsperiode en het bedrag van die bijdrage, op onevenredige wijze afbreuk wordt gedaan aan de rechtmatige verwachtingen van die studenten.

B.18. Daaruit volgt dat het eerste verschil in behandeling dat de verzoekende partij aanvoert, redelijk verantwoord is.

B.19. In zoverre het ontvankelijk is, is het enige middel in de zaak nr. 8513 niet gegrond.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt de beroepen.

Aldus gewezen in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 16 juli 2026.

De griffier, De voorzitter,

Nicolas Dupont Pierre Nihoul